Ahsen-i takvîm sırrı

Fatma Hanım: “23. Söz’deki 5. Nükteyi açıklar mısınız?”

AHSEN-İ TAKVÎM SIRRI

Yirmi Üçüncü Söz’ün Beşinci Nüktesi Fatiha Sûresinin plânıyla ahsen-i takvîm sırrını açıklıyor.

Ahsen-i takvîm sırrını Kur’ân şöyle bildiriyor: “Muhakkak ki, Biz insanı ahsen-i takvîmde yarattık. Sonra da onu esfel-i sâfilîne döndürdük. Ancak, iman edip salih amel işleyenler başka. Onlar için tükenmeyen bir mükâfat vardır.”1

Ahsen-i takvîm sırrı, insanın yaratılmışların en güzeli olarak yaratılmasıdır.

Yaratıldığı güzelliğe göre sorumluluğunu bilmeyen insan ise yaratılmışların en aşağısına, Kur’ân’ın diliyle esfel-i sâfilîne düşmektedir. İman edip salih amel işleyenler ahsen-i takvîm sırrını koruyanlardır. Bunların ulaşacakları mükâfatta kesinti yoktur; devamlılık vardır.

İNSANIN İBADETİ İKİ TÜRLÜDÜR

Bediüzzaman’ın ifadesiyle dünyaya bir memur ve misafir olarak gönderilen insan ahsen-i takvîm sırrını taşıması dolayısıyla, çok ehemmiyetli istidatlarla yaratılmış, istidatlarına göre kendisine çok ehemmiyetli vazifeler verilmiştir.2

İnsan bu vazifesini iki türlü yapmaktadır:

1- Gaibane bir ibadet ve tefekkürle.
2- Hâzırâne bir ibadet ve duâ ile.

Namazda okumak vacip olan Fatiha Sûresi insanın bu iki türlü ibadetini ifade ediyor. Beşinci Nükte ise bu çerçevede Fatiha Sûresini tefsir ediyor.

FATİHA SÛRESİNDE İKİ BÖLÜM VARDIR

Fatiha Sûresi insanın ibadetini iki bölümde ele alıyor:
Birinci bölüm: İnsanın gaibane ibadetini ve tefekkürünü zikrediyor.
Bu bölüm şudur: “Bismillâhirrahmânirrahîm. Elhamdulillahi Rabbi’l-âlemîn. Er

Rahmani’r-Rahîm. Mâliki yevmiddîn.”
Manası: “Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla. Hamd, âlemlerin Rabbi, Rahmân ve Rahîm olup, ceza gününün Mâlik’i olan Allah’a mahsustur.”3

Buradaki dört âyette, Rahman, Rahim, âlemlerin Rabbi ve ceza gününün Maliki sıfatlarıyla Allah’ı gaibane zikir vardır. Yani mü’min namazında önce Allah’ı gaibane zikrediyor.

Kulun İlâhî saltanata hayranlığı, teslimiyeti, itaati, nezareti, dellâllığı, onda saltanat sahibinin huzuruna çıkmaya bir şevk ve kuvvetli bir istek uyandırıyor. Kul bu büyük saltanatın Sahibi ile muhatap olmak, ona çok daha yakından, bütün samimiyeti ile ve bütün yalvarışı ile hitap etmek istiyor.

İkinci Bölüm: Bu andan itibaren kul artık hitap ve huzur makamındadır. Fatiha Sûresi bu ikinci bölümde kulu hazırane hitap makamına yükseltiyor; kulun duâsını ve ibadetini kulun ağzından veriyor.

“İyyake na’büdü ve iyyake nestaîn. İhdina’s-sırâta’l-mustakîm. Sıratallezine en’amte aleyhim ğayri’l-mağdubi aleyhim ve laddâllîn.”4

Manası: “(Allahım!) Yalnız Sana ibadet ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz. Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğrayanlarınkine ve dalâlete girenlerinkine değil.”

Bediüzzaman, bu ikinci bölümünde kulun hitap makamında eserden müessire geçtiğini zikrediyor. Bu makamda kul, san’atının mu’cizeleriyle kendini tanıttırmak isteyen Sani-i Zülcelâl’i iman ve marifet ile tanıyor, muhabbetini yalnız O’na tahsis ediyor, yalnız O’nu seviyor, ibadetini yalnız O’na yapıyor, kendini O’na sevdiriyor; fiiliyle, haliyle, sözüyle ve bütün duygularıyla yalnız O’na şükrediyor ve yalnız O’na hamd ediyor. Hayret ve muhabbetle yalnız O’na secde ediyor, tazim ve sena içinde bütün ihtiyaçlarını yalnız Rabbinden istiyor. Yalnız O’na şehadet ediyor.

Kul ahsen-i takvîm sırrında yaratıldığını böylece gösteriyor.

Beşinci Nükte kulun ahsen-i takvîm sırrını bir namaz letafetinde zihinlere nakşediyor.

Dipnotlar:

1- Tin Sûresi: 4, 5, 6.
2- Sözler, s. 526.
3- Fatiha Sûresi: 1-4.

4- Fatiha Sûresi: 5-7.